

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.

1903 Budapest, Pf.: 314/15.

Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733

BM: 33-104, 33-140 BM Fax: 33-133

E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 105/463- /2009. RP.

Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés
elleni panasz elbírálása

H A T Á R O Z A T

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Panasztestület) 264/2010. (V. 5.) számú állásfoglalása megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panaszt az intézkedés ténye és jogalapja, valamint a kényszerítő eszközök alkalmazásának jogszerűsége tekintetében

elutasítom,

míg a testi kényszer sérülést okozó volta tekintetében a panaszt – hatáskör hiányában –

érdemi vizsgálat nélkül elutasítom.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. §-ának (1) bekezdése a) pontjára és (2) bekezdésére, valamint 109. §-ának (3) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságra – a Fővárosi Bíróságnak címezve – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni, illetve azt a fenti határidőn belül a Fővárosi Bírósághoz, a 1027 Budapest II. kerület Csalogány u. 47-49. címre közvetlenül is be lehet nyújtani. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, 326.§ (7) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdése).

A határozatot kapják:

- 1) Panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

A panaszos előadta, hogy 2009. július 04-én a Budapest, V. kerületi Erzsébet téren beült a „békésen ülősztrájkot folytatót gárdisták közé”. Néhány perc múlva a rendőrök elkezdtek „brutálisan szétcibálni” az ülő embereket, akik között nők és idős személyek is voltak. A panaszos és a résztvevők csak azért álltak ellen, hogy „a jogtalan elhurcolást” elkerüljék. A panaszost három rendőr földre teperte, rátérdekelt, megbilincseltek, majd egyikük – akinek az azonosító számát a panaszos felírta, és aki a panaszosnak rótt fel, hogy a sisakját elvesztette – közölte a panaszossal, hogy „most szívni fogsz, te szemét”. Arccal egy rendőrségi mikrobusz hátuljának támasztotta, alkarjával a panaszos nyakát az autónak szorította. Egy-két perc múlva továbbvitte a szállító autók felé, de a panaszos néhány lépés után elájult. Hypoxiás sokkban, mentővel szállították a baleseti intézetbe, ahol megállapították, hogy eltört a szegycsontja, továbbá a fülét is négy öltéssel varrták össze.

A panaszos által sérelmezett intézkedések az alábbiak:

- maga az intézkedés ténye és jogalapja,
- a testi kényszer alkalmazásának jogalapja, szakszerűsége és arányossága, valamint
- a bilincs alkalmazása.

A Panasztestület állásfoglalásában a rendőrség rendezvény felosztatásához kapcsolódó tájékoztatási kötelezettségével kapcsolatos hanyagsága, valamint a kényszerítő eszközök alkalmazásával kapcsolatos, garanciális jelentőségű rendőrségi dokumentáció elmaradása miatt a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának, a vele szemben a fent írt módon alkalmazott testi kényszer miatt pedig a testi épséghez való alapvető jogának súlyos sérelmét állapította meg. A panaszolt rendőrbot-alkalmazás kapcsán arra a megállapításra jutott, hogy ezzel összefüggésben a panaszos testi épséghez való alapvető jogának sérelme nem állapítható meg. E jogsértések súlyára tekintettel a Panasztestület állásfoglalását az Rtv. 93/A. § (6) bekezdésének alapján megküldte az országos rendőrfőkapitány számára.

A 2010. május 20-i hatállyal folyamatban lévő közigazgatási hatósági eljárás 2010. május 25-én felfüggesztésre került. Mivel a felfüggesztési ok megszűnt, ezért az eljárás továbbfolytatásáról döntöttem.

II.

A rendelkezésre álló rendőrségi okiratokból a következők állapíthatók meg.

Budapest rendőrfőkapitánya a 01000/36775/2009. ált. számú egyedi utasításával 2009. július 04-én 00 órától 24 óráig Budapest teljes területére fokozott ellenőrzést rendelt el az Rtv. 30. § (1) és (3) bekezdése alapján. A rendelkező rész értelmében az állomány feladata az volt, hogy figyelemmel kísérje a rendezvényekre érkezőket és megakadályozza a jogsértések kialakulását. Ennek keretében szűrőpróbaszerű igazoltatásokat, ruházat-, csomag- és járműátvizsgálást hajthatott végre. A fokozott ellenőrzést elrendelő utasítás indokolása szerint 2009. július 04-re nagy számú demonstráció megtartását jelentették be Budapest területére, amely rendezvényeken várhatóan jelentős lesz a résztvevők létszáma.

A Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) 01000-105-716-7/2009.P. számú, a Panasztestületnek írt válaszlevelében foglaltak szerint 2009. július 04-re Budapest területére 16 bejelentés érkezett a Rendőrséghez a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (a továbbiakban: Gytv.) szerint minősülő rendezvény megtartásáról, ezen belül hét

rendezvényt kívántak az V. kerületben tartani. Két bejelentő a Szent István térre, két bejelentő a Kossuth térre, további egy-egy bejelentő az Arany János utcába, a Markó utcába és a Nádor utcába jelentett be rendezvényt. A két Szent István téri rendezvény napirendjeként a következőket jelölték meg: „beszéd a Szabadság téren zajlott jogsértésekről”, illetve „szimpátiatüntetés a koncepciós perek áldozatai mellett”; az egyik Kossuth téri rendezvény célja a következő volt: „tiltakozó tüntetés a Szabadság téri tüntetés megtiltása miatt”, míg a másik Kossuth téri rendezvény bejelentője napirendet nem jelölt meg.

Annak ellenére, hogy az V. kerületi Erzsébet térre a Gytv. hatálya alá tartozó rendezvényt nem jelentettek be 2009. július 04-re, aznap délután több száz fős csoportosulás jelent meg ott azzal a céllal, hogy egy bejelentés nélküli rendezvényen vegyenek részt.

A megjelenteket 16 óra 58 perckor szólították fel a terület elhagyására, figyelmeztették a helyszínen maradókat, hogy őket igazoltatják és előállítják. Mivel a felszólításnak nem engedelmeskedtek, 17 óra 19 perckor a rendőrök megkezdtek a kilátásba helyezett igazoltatásokat és előállításokat. A tömeg 18 óra 07 perckor a rendőröket megtámadta, követ, palackokkal, betondarabokkal dobálták a sorfalat, és ezen cselekményeket felszólítás ellenére sem hagyták abba. Az események kapcsán összesen 190 főt állítottak elő az Erzsébet térről.

A BRFK 01000-105-794-7/2009.P. számú, a Panasztestületnek írt válaszlevelében foglaltak szerint a felszólítások és figyelmeztetések 20:31 óráig folyamatosan, jól hallhatóan folytatódtak.

A panaszos előállításáról készült 12020/502623/2009/id. számú rendőri jelentés szerint az igazoltatásra az Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján, az átvizsgálásra a 31. § (1) bekezdése, az előállítására pedig a 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján – „aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható” – került sor. A jelentés szerint a rendőr kényszerítő eszközként az Rtv. 47. §-a alapján testi kényszert, az Rtv. 48. § b), c) és d) pontjaiban foglaltak szerint – a támadás és a szökés megakadályozása, valamint az ellenszegülés megtörése érdekében – 17 óra 35 perctől 18 óráig bilincset alkalmazott, illetve az Rtv. 49. § (1) bekezdése szerint az intézkedés során „vegyi eszköz, rendőrbot és más eszköz” alkalmazására került sor.

A jelentést tevő rendőr a panaszban említett helyszínen és időpontban körülbelül 30-40 személyt látott, akik a Magyar Gárda egyenruháját viselték, és a rendőri intézkedésnek passzívan ellenszegülve, összekapaszkodva ültek a földön. 17 órakor az állomány utasítást kapott arra, hogy szólítsa fel az említett személyeket az együttműködésre, aki pedig a felszólításnak nem tett eleget, azt állítsa elő. Ezt követően négyen kezdték meg az intézkedést egy földön ülő személlyel szemben, akihez az egyik rendőr lehajolt, hogy értse az általa mondottakat. Ekkor az intézkedés alá vont személy mögött ülő panaszos megfogta a lehajoló r. őrmester sisakjának plexijét, és annál fogva a földre rántotta. A r. őrmester – egyensúlyát elveszítve – teljes testsúlyával a panaszosra esett, aki a sisakját a fejéről leszakította és a tömegbe dobta, majd a fejét kezdte ütni, melynek következtében a rendőr jobb szeme alatt duzzanat keletkezett. Amikor két másik rendőr és egy civil személy segítettek neki abban, hogy felálljon, a panaszos az egyik segítséget nyújtó r. zászlóst a bal kezénél fogva a földre rántotta. Miután a r. zászlós kiszabadította kezeit a panaszos szorításából, az a bal lábának sípcsonti részét két kézzel átfogta, és azt többszöri felszólítás ellenére sem volt hajlandó elengedni. Ennek következtében a rendőr térdre megrándult. A jelentés szerint a panaszos felszólítására a jogellenes cselekmény abbahagyására nem volt lehetőség, mivel annak végrehajtása veszéllyel járt volna. Ezt követően a panaszost a lábánál és a kezeinél fogva kiemelték a tömegből. Mivel még eközben is aktívan ellenszegült az intézkedésnek, ezért kezeit rendőrbottal történő feszítéssel hátracsavarták, és – biztonságos helyen hasra fektetve – kezeit hátra helyzetbe bilincseltek. A panaszost ezek után a József Attila utcában álló szállító

autókhoz kísérték, ahol körülbelül 2 perc elteltével összeesett olyan helyzetben, hogy a hátán feküdt, miközben bilincselte kezei alatta voltak. A jelentést író rendőr azonnal mentőt kért a helyszínre. A panaszosról levette a bilincset és elsősegélyben részesítette, mire az magához tért, de zavart állapotban volt. A mentőszolgálat 18 óra 10 perckor az Országos Baleseti Központba szállította a panaszost, akinek táskáiból a kórházi leltárba vételkor 1 db fekete színű acélsisak és 1 db gázálarc-szűrő került elő szelencével.

Az iratokhoz csatolt orvosi látlelet és vélemény szerint a panaszos feje, mellkasa és mindkét keze zúzódott, a jobb oldali fülkagylójának külső tekervénye tájékán repesztett seb keletkezett, melyeknek gyógytartama előreláthatólag 8 napon belüli. A mellkas röntgen alapján a felvételen törés nem látható.

A panaszossal szemben az intézkedő rendőr büntető feljelentést tett. A Budapesti Nyomozó Ügyészség a 1136/2009. számon folytatott nyomozás lezárását követően 2011. október 24-én vádat emelt a panaszos ellen a Pesti Központi Kerületi Bíróságon, egy rendbeli, a Btk. 229. § (1) bekezdésébe ütköző hivatalos személy elleni erőszak büntette miatt.

Az intézkedésről videó felvétel készült. Ezen látható, hogy a panaszos a mellette ülő személlyel szembeni intézkedés során a rendőrt annak alkarvédőjénél fogva két kézzel maga felé rántotta, aki ennek következtében térdre esett. A felvételtől nem állapítható meg kétséget kizáróan, hogy konkrétan a panaszos veszi-e le a rendőr fejéről a sisakot. A rendőr ezt követően a panaszossal szemben kezdi meg a kiemelés végrehajtását úgy, hogy fölé hajolva a hátára dönti, igyekszik ellenállását megtörni, a kezeit lefogja, majd a panaszos lábát megragadva kihúzza a tömegből. A rendőr társai – a panaszost lábánál fogva húzva – segítik a kiemelést. A panaszos az intézkedésnek mindvégig ellenáll, kezeivel a társaiba kapaszkodik. A rendőröknek végül sikerül az intézkedést végrehajtani, de a panaszos továbbra is ellenszegül, nem engedi, hogy a sisak nélküli rendőr őt felhúzza.

III.

Az ismertetett bizonyítékok alapján az alábbi tényállást állapítottam meg a döntésem alapjául.

2009. július 04-én délután több száz fős tömeg tagjaként a Budapest V. kerületi Erzsébet téren a panaszos jelen volt egy előre be nem jelentett, a Gytv. hatálya alá tartozó rendezvényen. A rendőri erők a helyszínen, hangosbemondón keresztül 16 óra 58 perctől kezdődően több alkalommal, jól hallhatóan felszólították a téren tartózkodókat, hogy jogsértő magatartásukat hagyják abba, távozzanak, illetve figyelmeztették őket, hogy aki nem tesz eleget a felszólításnak, azt igazoltatják, majd előállítják. 17 óra 19 perctől megkezdtek a kilátásba helyezett intézkedések fogantatását. A helyszínen tartózkodó panaszos – a felszólítások ellenére, annak ellenállva – több társával a földre ült, és ellenállásukat erősítendő, karjaikat összefonták a mellettük ülő karjaival.

Az eljárás során szükségessé vált a panaszolt intézkedésben résztvevő rendőri erők által adott tájékoztatás tartalmának vizsgálata is, nevezetesen, hogy megjelölték-e, és ha igen mely okot jelölték meg a tér elhagyására történő felszólítás alapjaként. Minderre kizárólag a panaszossal szemben fogantatott intézkedés jogalapjának tisztázása érdekében került sor, és – figyelemmel a Fővárosi Bíróság 20.K.34.132/2008/20. számú ítéletére is – a vizsgálat és az ez alapján a fenti kérdésben hozott döntés nem érinti az illetékes bíróság törvényben

biztosított ama kizárólagos jogát, hogy a Gytv. hatálya alá tartozó rendezvény felosztatása jogellenességének kérdésében érdemben döntsön¹.

Az intézkedés – igazoltatás – okát a BRFK vezetője által egyedi utasításban elrendelt fokozott ellenőrzés², valamint e feladatok ellátása során észlelt, a panaszos által elkövetett cselekmények képezik. A téren tartózkodó személyek a több órán át folyamatosan elhangzó felszólításoknak nem tettek eleget, ezzel nyilvánvalóan durván megszegve azon törvényi rendelkezésből eredő egyszerű kötelezettségüket, hogy a rendőri intézkedésnek engedelmeskedjenek³.

Ezek alapján tényyszerűen megállapítható, hogy a panaszos melletti kiemelés kellő jogalappal történt, hangsúlyozva azt a tényt is, hogy az előállítás alapjául szolgáló, az intézkedéskor tapasztalható tényekre tekintettel dönt a rendőr az előállításról.

A fentiek alapján a panaszos által kezdetben tanúsított passzív ellenállás is kellő jogalapot jelentett volna arra, hogy intézkedés alá vonják. Előállításának tényleges jogalapja azonban az volt, hogy a mellette ülő személlyel szembeni rendőri intézkedést aktív, támadó magatartásával akadályozta oly módon, hogy az éppen intézkedő rendőrt alkarvédőjénél fogva lerántotta.

A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 229. § (1) bekezdése szerint hivatalos személy elleni erőszak büntettét követi el, aki „a hivatalos személyt vagy a külföldi hivatalos személyt jogszerű eljárásában erőszakkal vagy fenyegetéssel akadályozza, intézkedésre kényszeríti, vagy eljárása alatt, illetőleg emiatt bántalmazza”.

A panaszos előállítására a rendőri jelentés szerint az Rtv. 33. § (2) bekezdésének b) pontja – a bűncselekmény elkövetésének gyanúja – biztosított jogalapot.

Az Rtv. 33. § (1) bekezdésének a) pontja szerint a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek.

Az Rtv. 33. § (2) bekezdésnek b) pontja alapján a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt a személyt, aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható.

¹ A gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény 14. § (3) bekezdése szerint, ha a rendezvényt felosztatják, a rendezvény résztvevője a felosztatástól számított tizenöt napon belül pert indíthat a felosztatás jogellenességének megállapítására.

A Fővárosi Bíróság 20.K34.132/2008/20. számú ítéletének indokolásában kifejtette, hogy „...a Független Rendészeti Panasztestület az állásfoglalásában és az alperes is határozatában nem a jogszabályoknak megfelelően járt el, amikor a demonstráció jogszerű osztatásával kapcsolatosan érdemben állást foglalt. Ugyanis arra kizárólag a Fővárosi Bíróságnak lett volna hatásköre, és illetékessége a fentebb említett Gytv. 14. (3) bekezdésében foglaltak alapján, az erre irányuló kereseti kérelem kapcsán.”

² A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 30. § (1) bekezdése alapján a Rendőrség a bűncselekmény elkövetőjének elfogása és előállítása, vagy a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazoltathatja.

³ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 19. § (1) bekezdés alapján a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.

A panaszossal szemben az Rtv. 33. § (2) bekezdésének b) pontjában megfogalmazott előállítási lehetőség – bűncselekmény elkövetésének gyanúja – mellett az Rtv. 33. § (1) bekezdésnek a) pontjában rögzített elfogás – szándékos bűncselekmény elkövetésén való tettenérés – feltételei is fennálltak, mivel a rendőrt jogszerű intézkedése során bántalmazta, alkarvédőjénél fogva lerántotta, ezért az előállítás jogalapjával kapcsolatos panaszt elutasítom.

A Szolgálati Szabályzat 57. § (1) bekezdése előírja, hogy a rendőr szolgálata jogszerű teljesítésekor köteles intézkedéseinek érvényt szerezni, ennek érdekében előzetes figyelmeztetés után, az arányosság elvének figyelembevételével kényszerítő eszközt alkalmazhat. Ha a figyelmeztetés a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, a kényszerítő eszköz előzetes figyelmeztetés nélkül is alkalmazható.

A Szolgálati Szabályzat 58. § (1) bekezdése szerint a kényszerítő eszközök Rtv. szerinti meghatározásának sorrendje fokozatosságot is jelent, súlyosabb kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az enyhébb kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre, vagy sikere eleve kilátástalan.

Kényszerítő eszközként a panaszossal szemben – a fokozatosság követelményét is figyelembe tartva – testi kényszert, bilincset és rendőrbotot alkalmaztak⁴ ellenszegülésének megtörésére.

A Szolgálati Szabályzat 58. § (2) bekezdése alapján ellenszegülésnek kell tekinteni azt a célzatos, fizikai erő kifejtéssel járó tevékenységet, amely a rendőrt jogszerű intézkedésének megkezdésében, folytatásában vagy befejezésében akadályozza, így különösen, ha valaki élet, testi épség elleni fenyegetéssel vagy fizikai erőszakkal akadályozza, hogy a rendőr valahová belépjen, valahol tartózkodjon, valahonnan távozzon, valakit személyes szabadságában korlátozzon, illetőleg valakivel szemben intézkedést fogantosszon.

Mivel a panaszos aktív ellenszegülésére, támadó magatartására tekintettel a rendőri intézkedés eredményessége csak így volt biztosítható⁵, ezért a felsorolt kényszerítő eszközök alkalmazása jogszerűen történt.

⁴ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 47. § szerint a rendőr - intézkedése során - az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.

48. § A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

- a) önkárosításának megakadályozására,
- b) támadásának megakadályozására,
- c) szökésének megakadályozására,
- d) ellenszegülésének megtörésére.

49. § (1) A rendőr a szolgálatban rendszeresített, vegyi vagy elektromos sokkoló eszközt, illetőleg rendőrbotot vagy kardlapot alkalmazhat

- a) a mások vagy saját életét, testi épségét, illetőleg a vagyonbiztonságot közvetlenül veszélyeztető támadás elhárítására,
- b) a jogszerű rendőri intézkedéssel szembeni ellenszegülés megtörésére.

⁵ A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII.23.) IRM rendelet 59. § (1) szerint kényszerítő eszköz alkalmazása feltételeinek fennállása esetén testi kényszert akkor kell alkalmazni, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható.

Az Rtv. 61. § (1) bekezdése szerint a kényszerítő eszköz alkalmazására az érintett – ha az eset körülményei lehetővé teszik – előzetesen figyelmeztetni kell. Mivel a felszólítással okozott késedelem az intézkedés eredményességét veszélyeztette volna, ezért annak elmaradása nem volt jogsértő. Egyébiránt – mint azt a Panasztestület is megjegyezte állásfoglalásában – ha a panaszossal szemben foganatósított konkrét intézkedés alatt nem is, de azt megelőzően, a tömeg felszólítása során a rendőrség kilátásba helyezte a kényszerítő eszközök alkalmazását.

Az Rtv. 15. § (1) bekezdése szerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. A (2) bekezdés előírja, hogy több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

Az Rtv. 16. § (1) bekezdése kimondja, hogy a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége e nélkül is biztosítható.

A Szolgálati Szabályzat 57. § (2) A rendőr a kényszerítő eszköz alkalmazása során a testi épséghez fűződő jogokat köteles tiszteletben tartani, és a testi épséget csak a legszükségesebb mértékben veszélyeztetheti.

A Panasztestület álláspontja szerint az intézkedést rögzítő videó felvételen látható testikényszer-alkalmazás nem lépte túl az arányosnak tekinthető mértéket, azonban az ott látható fellépés nem igazolja a panaszosnál diagnosztizált sérülések közül a legsúlyosabbat, a szegycsonttörést. (Ezt egyébként a röntgen nem támasztotta alá.) Nem igazolható továbbá az sem, hogy milyen körülmények között lépett fel a panaszosnál hypoxia. A Panasztestület állásfoglalásában ezért megállapította, hogy a testi kényszer alkalmazása túllépte az arányos mértéket – olyan sérülést okozott, amely nem magyarázható a rendőri jelentésben szereplő és a felvételen látható eseménysorral –, ezért a rendőrség fellépése sértette a panaszos testi épséghez fűződő jogát.

A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 226. § (1) bekezdése alapján hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás büntettét az a hivatalos személy követi el, aki hivatalos eljárása során mást tetteleg bántalmaz.

Mint arra a Panasztestület is rámutatott, az említett sérülések keletkezésének körülményeit részletesen csak egy büntetőeljárás keretében lehet tisztázni. Tekintettel arra, hogy e vonatkozásban a panaszról a jelen közigazgatási hatósági eljárás során – hatáskör hiányában – nem lehetett döntést hozni, ezért a Rendőrség az ügy iratait továbbította a Budapesti Nyomozó Ügyészség részére, amely a büntetőeljárást megindította.

IV.

A Panasztestületnek a jelen ügy kapcsán kialakított állásfoglalásában a kényszerítő eszköz alkalmazásának dokumentációjára vonatkozóan tett megállapításával kapcsolatban álláspontom a következő.

A Panasztestület megállapította, hogy a kényszerítő eszközök alkalmazásának hiányos dokumentációja, azaz az előjárói kivizsgálás (legalábbis annak írásos rögzítésének) elmaradása sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát.

A közigazgatási eljárás során mind a Panasztestületnek, mind a Rendőrségnek csak az a kötelessége, hogy a panaszban rögzítetteket vizsgálja, és ebben a körben jogszabályi hivatkozással alátámasztottan érdemben állást foglaljon.⁶ Tekintettel arra, hogy a panaszos beadványában ezt a körülményt nem sérelmezte, ezért jelen eljárás keretében azzal kapcsolatban döntés nem hozható.

A Panasztestület állásfoglalásában a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét is megállapította azért, mert a helyszínen hangosbemondón keresztül folytatott felszólítások alkalmával nem mondták be a rendőri intézkedések pontos indokát.

A rendőri intézkedést megelőző felszólítás egyértelmű utalást tett arra, hogy a rendezvény jogellenes ezért kell a helyszínt elhagynia a felszólított személyeknek. A jogellenességre vonatkozó rendőrségi állítást az Rtv. szerint a panaszos a helyszínen nem mérlegelhetette, és engedelmisségét sem tehetette mérlegelése eredményétől függővé. Ezen szigorú engedelmisségi kötelezettség ellentételezéseként a törvény a panaszos részére – függetlenül a rendőri közleménytől – jogorvoslati lehetőségként panaszjogot biztosít, és garanciális elemként a panaszt formális eljárás keretében rendeli elbírálni.⁷

E helyütt is hangsúlyozom, hogy az eljárás során szükségessé vált a panaszolt intézkedésben résztvevő rendőri erők által adott tájékoztatás tartalmának vizsgálata is, nevezetesen, hogy megjelölték-e a tér elhagyására történő felszólítás jogalapját. A Panasztestület állásfoglalásában több oldalon keresztül a panaszügyön túlmutató, általános, a rendezvény feloszlatása jogszerűségét is érintő megállapításokat is tesz, ezért fontosnak tartom leszögezni, hogy a jelen határozat kizárólag a panaszban sérelmezett intézkedések jogszerűségét vizsgálja, és a lefolytatott közigazgatási eljárás nem terjedt ki – a fent írtak alapján nem is terjedhetett ki – a Panasztestület állásfoglalásában tett valamennyi – a konkrét panaszon túlmutató – megállapításra.

Mivel a Panasztestület állásfoglalásától való eltérések indokolását a törvény kizárólag a jelen határozatban foglaltakkal kapcsolatban teszi kötelezővé, ezért a Panasztestületnek az Erzsébet téri rendezvényekre összességében tett megállapításaira jelen határozatomban – eltérő megállapítások hiányában – nem térek ki.

⁶ Fővárosi Bíróság 20. K. 33.505/2010. sz. ítélete

⁷ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 92. § (1) és (2) bekezdése szerint akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette - választása szerint - panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el.

Akinek az intézkedés jogát vagy jogos érdekét érintette, panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez.

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 93/A. (7) bekezdése valamint a 93/B. § (1) bekezdése alapján az országos rendőrfőkapitány a panaszról a Független Rendészeti Panasztestület állásfoglalásának kézhezvételét követő tizenöt napon belül közigazgatási hatósági eljárásban dönt. Ha az országos rendőrfőkapitány határozatában eltér a Testület állásfoglalásától, ezt köteles megindokolni.

Az intézkedést foganatosító szervhez benyújtott panaszt az intézkedést foganatosító szerv vezetője közigazgatási hatósági eljárásban bírálja el.

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

Hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdése⁸, illetve a 93/A. § (6) és (7) bekezdésein⁹ alapul.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 326. § (7) bekezdése, 330. § (2) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) bekezdés a) pontja valamint a (2) bekezdése, a 109. § (1) és (3) bekezdése;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. Törvény 15. §-a, 16. § (1) bekezdése, 29. § (1) bekezdése, 31. § (1) bekezdése, 33. § (1) bekezdés a) pontja, (2) bekezdés b) pontja, valamint (4) bekezdése, 47. §-a, 48. § b), c) és d) pontjai, 49. § (1) bekezdése, 61. § (1) bekezdése, 92. § (1) és (2) bekezdései, a 93/ A § (7) és (9) bekezdései;
- a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény 14. § (3) bekezdése;
- a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet 57. § (1) és (2) bekezdései, 58. § (1) és (2) bekezdései.

Budapest, 2012. január „ „

Dr. Hatala József r. altábornagy
országos rendőrfőkapitány

⁸ Rtv. 92. § (1) bekezdése szerint:

„Akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette - választása szerint - panasszal fordulhat az intézkedést fogyanatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el.”

⁹ Rtv. 93/A. § (6)-(7) bekezdései szerint:

„(6) Az országos rendőrfőkapitány a panaszról az állásfoglalás kézhezvételét követő tizenöt napon belül közigazgatási hatósági eljárásban dönt. Ha az országos rendőrfőkapitány határozatában eltér a Testület állásfoglalásától, ezt köteles megindokolni.

(7) Az országos rendőrfőkapitány a panaszról az állásfoglalás kézhezvételét követő tizenöt napon belül közigazgatási hatósági eljárásban dönt. Ha az országos rendőrfőkapitány határozatában eltér a Testület állásfoglalásától, ezt köteles megindokolni.”